[illegible]

[illegible]

13564

శ్రీరస్తు.

రావిపాటి కామేశ్వరరావుచే

రచియింపబడిన

రాఘవశతకము.

శ్రీయుత పోతుగంటి పుల్లయ్యగారి ద్వితీయపుత్రుండైన

రాములుగారిద్రవ్యసహాయమువలన

రాజేశ్వరమహాముద్రాక్షర

శాలయందు

ముద్రితము.

నర్సారావుపేట

1920

వెల 0-8-0 లు

శ్రీరామచంద్రాయనమః

శ్రీరాఘవశతకము.

శ్రీరామా జగదభిరామ మహారిదోః శృంగారరత్నాకరా
నీరేజాప్తహిమాంశునేత్రయుగళా నిక్కంపు సర్వేశ్వరా
సారాసారస్వభక్తపోషక గదా చక్రాంబుజాద్యంకితా
పారావార దయానిధే శుభకరా పాలింపుమో రాఘవా॥

ఉ॥ నమ్మినవారి నెప్పుడును నాపదలం బడకుండ జేసి పాం
కిమ్ముగ నేలువాడవని కాను కలర్చి జేసిగోల్తు నే
నిమ్మహి నిన్ను గాసదయ నెట్టుల బ్రోతువు బాధదీర్చి ని
క్కమ్ముగ రామచంద్రనను గారియ పెట్టక యెప్డు రాఘవా॥ 2

చ॥ చెరువులు నిండగాను తన చేరువనుండిన కప్పలన్ని యున్
పరుగున వచ్చి చేరునను భాతి నినీవను చెర్వయుండగా
దరినిల జేరవచ్చితిని దానుని రీతిగ నేలుమయ్యరో
కరివరదా, పరాత్పర, జగన్నుత ప్రేమను నన్ను రాఘవా॥ 3

మ॥ వర చేలంబులు వేడలేదు జగముల్ వాంఛింపగా లేదు నీ
నారులన్నిమ్మని కోరలేదు ధనరాంబాసింపగా లేదు నే
గరిజుల్ గోరినదొక్క టేదియు నేకాలంబునున్ పాపముల్
వెరయన్నీ మకమోక్షమిచ్చిద మతో బ్రోవంగదే రాఘవా॥ 4

ఉ॥ చిన్నతనంబునుండి బహుచింతలఁదీరిచి యెల్లవేళలన్
కన్నకుమారురీతినను గాచియు పెట్టక నేలినట్టియా
పన్నశరణ్యు నిన్ను బహుభంగుల నేను తెలియింతుఁ గాన నా
పన్న విముక్తుఁ జేయఁగదె భారముదీరిచి యిప్పుడు రాఘవా॥ 5

ఉ॥ పుట్టిననాటనుండియును పుణ్యము దెట్టిదొ గాంచలేక ని
న్నెట్టున నిన్ను జేరితన భారము దీర్పుమటంచు మానసం
బెట్టుల బ్రోవ ప్రాదయను భేదము లెంచక నీవు ప్రేమచే
గట్టున జేర్చి పాపములు గాంచకనీయక నన్ను రాఘవా॥ 6

చ॥ ఘనముగ యాత్రలన్నియును గాంచగఁ గల్గు ఫలంబు నన్నునే
డనవరతంబు గొల్చ సదుఁడాత్మ గనందగు నిక్కువంబు యో
యినకులవంశచంద్రమయ యెట్టులయున్నను దేవికైవా
రసువగు భక్తి గల్గినను రాముని గాంతురు గాదె రాఘవా॥ 7

ఉ॥ ఎట్టుల నేలితో కరిని నేవిధి బాపితివా హల్యశాపమున్
ఎట్టుల రావణానుజుని నేలితో కాకము నేల గాచితో
యెట్టుల తండ్రియాజ్ఞలను నేవిధి నిర్వహించితో భువి
న్నట్టుల నన్ను బ్రోవగదె నాపదలెల్లను బాపి రాఘవా॥ 8

చ॥ అడిగిన జీతమియ్యకను నాపదలంబడ జేయువారి నే
నడుగులు గొల్వ జాలను నాపదలంబడలేక ప్రేమ నీ
యడుగులు గొల్చి మందెదను నాదర మొప్పగ బ్రోవుమయ్య యీ
పుడమిని గల్గు బాధలను పొల్పుగ దీరిచి యిప్పు రాఘవా॥ 9

చ॥ ధరగలవారలెల్ల మానవులు తమ్ముననుతా మెరుగంగ లేక నీ
మరుగున జొచ్చు మార్గమును మానసమందున గాంచ జాలక
మొరలిడి నీ పదాబ్జముల మోదము తోడుత బట్టవేడ్కతో
దరినిల జేరవచ్చెదరు తాపము దీర్చుమటంచు రాఘవా॥ 10

ఉ॥ కాలముబట్టి మాడగను కన్నులుగానక పెద్దవారుడం
బాలకెగాసి దేనికిని పైబడి రారను వారెగానినిం
కేలను వారియందుగల కేవలప్రేమను బాసినీదుపా
దాలనుబట్టి నట్టి తనుదానులబ్రోవవుగాదె రాఘవా॥ 11

ఉ॥ చెప్పినమాటలెల్ల చెవి జేరగనీయక యిచ్చవచ్చిన
ట్లొప్పగనిద్రయుందు మరినువ్వులలోగను డగ్గువారు నే
చెప్పకనైన వారు పదనేరగ జాలరు నమ్మకంబుగా
నొప్పకగాని నాకవరి యొప్పక నైన నువారు రాఘవా॥ 12

ఉ॥ పిల్లలసంబులందు దు తనకు పెద్దలయాజ్ఞ నలోపగ వట్టి వా
రెన్నటికైన పెద్దలయి రీతులు చక్కగ నేర్చినన్ సదా
పన్నగతో పనపెద్దలకు మాటలు మీరక యుందు రాభువిన్
మన్నగురుండ సుప్రహితుడై సగావు బ్రోవగదయ్య రాఘవా॥ 13

ఉ॥ నేమముగొల్చునట్టి దదను వీపక నెప్పుడు నీదుపాదముల్
పామరుడన్ నిరంతరము పాపమునల్పమువాడగాన నీ
వేమనకుండ నన్ను దయవీడక బ్రోవుము నాయెల్లవేళలన్
కామనలబెట్టకుండ భయభక్తులు కల్గగ జేసి రాఘవా॥ 14

ఉ॥ వాలిని రావణాసురుని వారధిముంచి భూరివిక్రము
శ్శీలుని ఘోరకార్యముల జేసి చెలంగిన వైరి కానవా
కీలిని వావరావళిని కీర్తిగనేలిన ధైర్యశాలినిన్
గూలగ నేసి సాధువుల కోర్కెలు దీర్చిన యట్టి రాఘవా॥ 15

చ॥ రవికులమందు బుట్టితివి రక్కసిమూకల నెల్లద్రుంచి నా
హావమున భగ్నయాగమును హాయని దేవత లెల్ల మెచ్చగా
రవమున తాపసోత్తముల రంజిల జేసిన నిన్ను గొల్తు నీ
వెడపుయు మదోద్యుకను వేడ్కతో గావుము నన్ను రాఘవా॥ 16

ఉ॥ సీతనుసర్వమానవులు సేరఁగ నొప్పెడిసాధుసద్గుణో
పేతనుదుష్టశిక్షణము శీఘ్రతనిఁ జేసి సమానినిర్జగ
న్నాతను రావణాసురునినాశము జేయఁగ బుట్టినట్టిభూ
జాతను సంధ్రియాంశిభువి చయ్యన బ్రోచినయట్టి రాఘవా॥ 17

ఉ॥ దుష్టుని సర్వలోకముల దోర్బలశక్తిని గెల్చినట్టిసం
తుష్టుని దేవతావళుల దూలఁగ జేసిన దైత్యసార్వసా
క్రిష్టుని సీత సాధ్విగొనికూ్రరతలంకకు నేగినట్టియా
శిష్టుని రావణాసురుని గాసిని బెట్టినయట్టి రాఘవా॥ 18

ఉ॥ ఇంద్రుఁడు సర్వమానవుల నేల్గఁ జేసిముదంబుమీఁ బ
శ్రీంద్రుఁడు రాక్షసేంద్రుఁడనుకీర్తిఁ గాంచి నరేంద్రుఁడున్
సాంద్రవిభూతి బాసిసిను చయ్యన జేరిన దానవేంద్రుఁడున్
చంద్రుఁడు వీరలందరను చయ్యన సేవకులైరి రాఘవా॥ 19

మ॥ వసుధాఖండము నిచ్చునాకరియు నీవాంఛల్ యిలందీర్చనా
యను రేంద్రుండు విభీషణాఖ్యుఁడు కృపన్నాత్మన్ నిమంగొల్తు నే
నసమానుండవు నీవగావె కరుణన్నాలింప రాదే మొకల్
వసుధాధీశవరంబులిచ్చి దయతో పాలింపవే రాఘవా॥ 20

ఉ॥ పుట్టినదానికిన్ ఫలము పుణ్యము గాంచుట నీదు పాదముల్
బట్టినదానికిన్ ఫలము పావననామవరంబు గాంచుటే
పట్టున నైన భక్తి నెడబాయక యుండినవారు నిన్నిలన్
గట్టిగ జేరుగాఁదెలిసి గౌరవమొందుదు మెప్పు రాఘవా॥ 21

ఉ॥ ఇమ్మహి నెంతగొప్పయుఁ నేర్పడ బుట్టినయంత్యమందు దా
తమ్ములు భోగభాగ్యములు దారసుతాదులు గల్గియుండినన్
సమ్మెటపోటులంబడగ జాలరు కాలునిచేత గానవే
గమ్మున నిమ్ము గొల్వగను గాఢపుభక్తిని నిమ్ము రాఘవా॥ 22

చ॥ పరులను నమ్మి కొల్చినను బాధలు గల్గును గాన నిష్ఠ నే
పరులను నమ్మ బాలకను బట్టితి నీదగు పాదపద్మముల్
మరుగున జొచ్చినాడ మనమందు సశంకలు లేక నిప్పుడున్
దరి నిల జేర్చి బ్రోవు మిక ధర్మమె తోడుత నన్ను రాఘవా॥ 23

ఉ॥ భక్తి నిసల్పనుత్తు వను భక్తుడొ సంగి సనిత్తుగాదె నీ
శక్తి నివాదు కోరినవి చాలగ నెయ్యవి యైన గొల్లి తా
భక్తి నిపిశాడట్టులను భాగవతుండుకు చేలు డిచ్చి తా
ముక్తిని బొందె గాదె కిము మోదము తోడుత నిందు రాఘవా॥ 24

ఉ॥ గౌరవమింత లేక చెడు కార్యము లెల్లను జేయుచుండు చో
వారలు తెల్లి గ్రామలును నాసగ దారసు తాదు లైన నా
కూరిమి తోడ వీడగను కోర్కులు దీరువ దెట్టులన్న నీ
చీరము తోడ గొల్చెను విభీషణు డాత్మను నిన్ను రాఘవా॥ 25

ఉ॥ భాగ్యము లేని వాడు కడు భారము తోడుత నిన్ను జేయుని
ర్భాగ్యుడు గాడె జూడగను భాగ్యము పొందగ వాలు చాలగన్
భాగ్యము గల్గు వాడు బలె భాగ్యము గల్గియు నారతంబు నా
రోగ్యము గల్గి మెప్పుగన రూపము సేయగ వారు రాఘవా॥ 26

ఉ॥ పాలన సేయు వేపరమ భాగవతోత్తము లెల్ల వేళలన్
నేలను నమ్మ నిట్టులను నెక్కుడు బాధల బెట్టజూచెదో
వాలకి నీదు నామమును బాడుచు నుండెద భక్తి తోడ నా
లాలన తోడ బ్రోవుముక శంకము దీరి దయిప్పు రాఘవా॥ [illegible]

చ॥ తెలియక గొన్ని జేసితిని తెల్సియు జేసితి నింక గొన్ని యున్
కలియుగ జేసి రొంపిటిని గల్పిన లెక్క మీర గాసనీ
తలపున వానినుంచకను దాసుని కీతిగ నెట్టులే తెనో
యిలగల సర్వభూతముల నేలుదు గావున నీవు రాఘవా॥ [illegible]

ఉ॥ పన్నిధిగన్న పేదవలె ప్రీతిని గాంచితి నీదురూపమున్
గన్నులపండువయ్యెనిక గాంచగనీయవె మోక్షరాజ్యమున్
నెన్నడు నీదుపాదముల నెన్నుచునుండెద గాననింక నా
విన్నపమాలకించి దయ వీడక బ్రోవగదయ్య రాఘవా॥ 29

ఉ॥ పాపము సర్వభూతముల బాధలబొందగ జేసినట్టి నా
పాపము సర్వరోగములు బాధలు పెట్టగ బొందునట్టి సం
తాపము నేను బొందుపరి తాపము దీర్చుము మానసంబునన్
కోపము నీకిసీసుగల కూరిమి తోడుత నన్ను రాఘవా॥ 30

ఉ॥ బమ్మయు నీదుపుత్రుడును భార్యయులక్ష్మియు సజ్జనావళుల్
నిమ్మహి నీకు సేవకులు నిన్నును గాంచగ లేకయుండిరే
గమ్మున దుష్టకార్యముల గ్రమ్మర జేసెడివారు శత్రువుల్
నిమ్ముగ నాకు నీగదవె నిస్తుల సంపదలెప్డు రాఘవా॥ 31

ఉ॥ నిన్ను మదిం దలంచకను నీధరఁగల్గిన యెల్లమానవుల్
కన్నులు గానరాకసిల కానుకలర్పణ జేయుచుండ్రి సం
పన్నులు గానివారలకు పన్నులుగట్టుచు సేవజేయుచున్
పన్నగశాయి నీదయకు పాత్రులు గాదగి రెందు రాఘవా 32

ఉ॥ పేదయు భాగ్యవంతుడును ప్రీతిగనిత్తురు భాగ్యవంతుకున్
నీదగు సర్వవస్తువులు నియ్యగజాలరు పేదవానికిన్
యేదియు యెప్పుడెట్టులను యేప్పడుచుండునొ గాంచరెవ్వరున్
నీదగు పాదపద్మముల నేరరు గొల్వగ నిందు రాఘవా॥ 33

ఉ॥ యెప్పుడు దుష్టమానవుడు నేవిధినైన సుసజ్జనావళిన్
దప్పద దుష్టుజేయగను దాచుచునుండును యెల్లవేళలన్
నుప్పతిలంగ వారిదరి నొక్కరు జేరగ రాదు [illegible]ట్లనన్
తిప్పలు కొక్కుజూడకను దెప్పున బోనుసగూలు రాఘవా॥ 34

ఉ॥ క్రూరతనూనన్ను కొందరు గొల్చి సింపుటమంచివారికిన్
భారము గానుదోచు బవాలు బాధలు గల్గుచునుండు నిద్ధరన్
నేరము లెంచుచుందురు నీరజనాభుని గాంచలేక సం
సారమునందు మున్గుచును జన్మము లెత్తుచునుంద్రు రాఘవా॥ ౩౫

ఉ॥ ఎందుకు చింతజెందెదవు యిప్పుడు శ్రీహరి నాశ్రయింపుమా
బందుగులెల్ల వీడుదురు ప్రాణము పోయెడి కాలమందు ని
బ్బందులు గల్గుచుండు తొలి పాపము జేసినదాని బట్టి నీ
వెందును బోత్రి గాదె మది నెప్పుడు వీడకు మమ్ము రాఘవా॥ ౩౬

ఉ॥ ఈశుడు పాపసంఘముల నెల్లను బాపి రయంబు మీరు స
ర్వేశుడు శత్రుసంఘముల నీల్గగ జేసెను తాటకంపు ప్రే
తేశుడు మూడులోకముల దివిగ నే ప్రసిద్ధిగాంచు ల
క్ష్మీశుడు నీవగాదె దయ మేసి నేలుదుగాదె రాఘవా ౩౭

ఉ॥ మంత్రము మూడులోకముల మానుగ నేలగజాలునట్టి నీ
మంత్రము సాధుసత్తముల మానసమందున నుండునట్టి నీ
మంత్రము రాక్షసావళిని మంటను గల్పినయట్టిది స
న్మంత్రము రామమంత్రము సమానుగ గొల్తుము గాదె రాఘవా॥ ౩౮

ఉ॥ నిరుపమశౌర్యచక్రముల వేడుక దాల్చి శత్రుభీకరా
కారుడు నాఘురక్షకుడు కయ్యమునందు శత్రుకోటి సం
హారుడు భర్గుగర్వమును హాళి విల్లును దుంచి బాపిన
శూరుడు నీవగదె శూరుల వీడియు బోవు రాఘవా॥ ౩౯

ఉ॥ నిన్ను భజించు మాహాత్ములు నీపను మ్రొక్కిన దేశికంబుదా
నిన్ను స్మరించువాడెగద నీకును భక్తుడు లోకరక్షకా
నన్నును నీదు భక్తుల గణంబుల జేర్చుము ప్రేమతోడ యో
పన్నగశాయి యో దనుజ భంజన మాధవ నన్ను రాఘవా॥ ౪౦

ఉ॥ తానమృత్యుండనౌదునని తాపమునొందుచునుండెనయ్య నా
మానసబుద్ధిగానకదు మైత్రినిగూర్పుమునీకునాకునో
దానవవైరి నేనుతవ దాసుని జేయగ గోరుచుంటి నా
దీనత బాపిబ్రోవుకల దైవమనమ్మితినిన్ను రాఘవా। 41

ఉ॥ ఈశ్వరనేదియెవ్వఁడును యెట్టులసంభవమౌచునుండునో
మాధవపుత్త్రుకైనప్రతి మానవుకైవనునిర్ణయింపగా
బాధయుగల్గుగాదెతమ భక్తులకట్టులుగాదుగాన నో
శ్రీవరనీదుభక్తునిగ జేయుమునమ్మితినిన్ను రాఘవా। 42

ఉ॥ మానసమందునమ్మితిని మాధవయేగతి బ్రోవజాలెదో
దానవవైరినీకరుణ దానునిరీక్షిగనన్ను నెప్పుడున్
పూనికనీదునామమును బొల్పుగసంస్మరణంబు జేతునో
గానవిలోలపామరుఁడ కన్నులజూడుమునన్ను రాఘవా॥ 43

ఉ॥ రాదగునట్టికార్యములు రాకనుమానవుఁడెంతవారికిన్
సోమరుభక్తిచేవిపిన భూములకప్పుడువెళ్లగాదె నీ
మేదినిపార్థుపౌత్త్రుఁడున మేయప్రభావుఁడుసందర్భమందు జీ
వాదులరక్షకున్ మదిని పాడినగూలెనుగాదె రాఘవా॥ 44

ఉ॥ పావననామనీస్మరణ భక్తితొ జేసినవారుయెప్పుడున్
నీవిధినైవగాంచగను నేర్తురుమోక్షపురాజ్యలక్ష్మినిన్
యౌవనజాతుఁడౌయసఘ యోజగధీశ్వరయోకృపాకరా
యోవరదాజగద్విమత యోకమలాకరవారు రాఘవా। 45

ఉ॥ కష్టముజెందినప్పటికి గాంచకపోవుఫలంబుకర్ముఁడుం
గష్టముజెందనప్పటికి గాంచగగల్గునదృష్టవంతుడుం
దుష్టులుదానవుల్ సురలు దౌర్బలశక్తినివారధీతగన్
కష్టముతోమథించగను కర్షులురాక్షసులైరి రాఘవా। 46

ఉ॥ చక్కరజూచిచీమతన ...గసీ నియుంకుగాని తా
చక్కరవీసియున్నలకు సాగదదెట్టు యున్న మానవుల్
మక్కువనీదురూపమును మానుగనొక్కటజూచినంత నే
గ్రక్కునవీడకెల్లపుడు గాంచగగోరునుగాదె రాఘవా॥ 47

ఉ॥ చిన్నటనాటనుండియును జేసినపాపము లెల్లజూడగా
పున్నము కంటెమించెగద భూమిజనాధయనాధరక్షకా
విన్నపమాలకించినను వీడక నట్టులబ్రోవజూచెదో
పన్నగశాయియెల్లపుడు భారము దీరిచినన్ను రాఘవా॥ 48

ఉ॥ చెప్పనునగ్గుబుట్టుగద శ్రీయుతనామదిచింతలన్నియు
దప్పులనుండెగానవరి తాపము దీర్చుము పూజనీయునా
తప్పుక్షమించిబ్రోవగను దాసునికెత్తిగ వేడుచుంటినే
నిప్పుడు నెట్టులేలుదువు నీరజలోచన నీవురాఘవా॥ 49

ఉ॥ పాపమువృద్ధియయ్యెను భారము హెచ్చెను భూమికిం తా
పాపవినాశలోకమును బాగుగ నేలుమటంచు భూమినీ
దాపున జేరెదాడుమిక ధర్మము గల్గ జేయుమయ్యయో
భూపతివంద్యయోగినుత భూమికి నేమర కుండ రాఘవా॥ 50

ఉ॥ ఏనుగునెక్కనక్కలకు నెంతయుభీతిని నొంద నేల నే
మానవుడెల్ల వేళలను మాధవునమ్మక యున్న యాపదల్
గానదుగాననిన్ను కడు గారవ మొప్పగ గొల్చుచుండెదన్
పూనికగోడంతక్షణము పొల్పుగ జేయుగదయ్య రాఘవా॥ 51

ఉ॥ నమ్మితిరామచంద్ర నను నాదరమొప్పగబ్రోవుమయ్యయో
బమ్మరదేవుతండ్రికడు భక్తినిసంస్మరణంబుజేతునే
నమ్మోటపోటులంబడగ జాలను కాలుస చేతనీదుపా
దమ్ములనెల్ల వేళలను దాసునికెత్తిగగొల్తు రాఘవా॥ 52

ఉ॥ ఎంతటిగొప్పవాఁడయిననీ ల్గకె మానవుఁ డెంత్యమందు దా
నెంతయునిన్ను నమ్మగను నీల్గినయప్పటికైన మోక్షమున్
సంతసమొందఁగాంచుగద భాగ్యములిచ్చితినిన్ను గొల్వగా
చెంతనునుండఁజాలవిక చింతలునైన ననుగాని రాఘవా॥ 53

ఉ॥ రాజులకెల్లరాజవును రాజకమై వెలుగొందుభూమి నే
రోజుకునైన నగాతునిక రాశిగ గావుము నీపదాబ్జముల్
భోజనతల్పముల్ మరియు పుణ్యమునీయవియన్ని గల్గగా
పూజసుఖోపగాగద నె పొల్పుగ చింతలదీర్చి రాఘవా॥ 54

చ॥ తెలిసియుకొన్ని జేసితిని తెల్యక జేసితి కొన్ని నా
ట్టిలో [illegible] కారవాడిన రకోజ్వలమందున నంటగా నకే
వలలితభక్తి నీటుపడజా టను గొల్చెదవింక పాపముల్
గలుగక నీకభో [illegible] గంపుసాధించినయట్టి రాఘవా॥ 55

ఉ॥ కాలుఁడు పాపలోకపతి పాలుఁడు నిన్ స్మరియించినట్టి దా
సాళిని కె బొకుడుయ సాధ్యము సమ్మినటంచు సేవక
జాలముతోడ జెప్పగద జాగుల కేలకి నిన్ను గొల్చెదన్
కాలుఁడు నాదు ప్రాణముల గైకొనకుండగ జేయు రాఘవా 56

ఉ॥ మున్నొకకీడుసేయవిక ముందును సేయగబోవుగా నె
పున్నము జేసియుండినను పోదు జాలుదు ముక్తి కాంతునుక్
పున్నము జేయకుండినను పో డగజాలను దాని యట్లైతె
యున్నను పాపజాలములు యమానము గావున గొల్తు రాఘవా॥

ఉ॥ ఏమియు నోచకుండి నిక నెట్టు [illegible] ధరియింతునయ్య నే
మోహము నుబాపకున్న మది మోదము యెట్టుల జెందనయ్య నీ
పామరుఁ [illegible] పాలన జేయవె కావవేదయ
న్నే మురఖండ నెప్పుడును నిన్ను లసంపద లిచ్చి రాఘవా॥ 58

ఉ॥ వాలినిజంపిరాజ్యమును వానరనాథునకిచ్చినావునా
పాలికిరానదేమిమరి భారముదీర్చనదేమియిష్టిఁ
జోలికిరాకయుండుటను జూడవదేమిటినీకుజాతకుఁగో
పాలకమూఁడులోకముల పాలనజేసెడునీవు రాఘవా॥ 59

ఉ॥ చక్రమురీతిమానసము సారెకుసారెకుదిర్గుచుండునా
చక్రమునాఁగఁబాలకను స్వామివిభ్రోవుమటంచినయ్యభూ
చక్రమునేలుస్వామియటయ సాగరమాధవపంకజాక్షనే
యక్రమమెంచకుండమది యూదక మెప్పగిరిల్పు రాఘవా 60

మ॥ కలనైనన్ నినుగాంచనట్టి కడుదుష్కర్మాదకష్టంబులన్
జలజాక్షా నను గావుమంచు గోలనన్ సాహసముతో మాచుండు ని
శ్చలభక్తిన్ నిను నెల్లవేళలను నోస్వామి దయన్ జూడవే
యలుకన్ మానవె యున్నదిత్తు గదవేమైనన్ దయన్ రాఘవా 61

ఉ॥ నిన్నుభజించువారు దాను కీర్తిగబ్రోవుచుచుండు మా
పన్నులనెల్లవేళలను పాలనసేయుమనంచునిన్నిలన్
వెన్నలదొంగవంచు కల్గినగన్నవుమంచుగానినా
విన్నపమాలకించదయ వీడకబ్రోవగదయ్య రాఘవా॥ 62

ఉ॥ దాశమువేలిబూనియము దండనజేయుదుజూచుమంచునా
దంశిగురుండుబాలురను దండనజేసనయిచ్చకొవ్వనన్
మొందుగదిర్గుచుండు నది యేమిటినిన్నునుజూడకుండి భూ
మండలినీదుయాజ్ఞలకు మారుమయారక యుండు రాఘవా॥ 63

ఉ॥ బొట్టునుబంచుస్త్రీ తిన్నపయిః బొమ్మలయిట్టను జేసి ముగ్గులన్
బెట్టియునాటిపిస్తటను ప్రీతియునేమముదు చేయుటల్
గట్టిగజూడగ భూమిని కల్పనజేసిభరించిమాప నీ
పట్టునవింతగా దెలిపె భంజనయోజగదీశ రాఘవా॥ 64

ఉ॥ నీటినిజూడ బాలునకు నీడగఁగోరికగల్గునట్లు నీ
తేటమొగంబుజూడగను తీరనిభక్తియుఁగల్గుగాదెనీ
తోటియుస్నేహపాశమును తుంపగనేరదుగాదెగాననే
పాటియునిచ్చినప్పటికి భక్తినీడకయుందు రాఘవా॥ 65

ఉ॥ చిల్లరరాళ్లగొల్వగను చిత్తముపోవునటన్న సావ్యము
యెల్లనుచూడలేకకడు హీనపురాళ్లకు మ్రొక్కుచుందురుం
కల్లనిశ్చలత్వమున రేయిబవళ్లును నిన్ను గొల్వగా
కల్లయుగాక సంపదల గాంతురునిక్కమిందు రాఘవా॥ 66

ఉ॥ మాటలచేతసఖ్యమును మానసమందున చింతనంబు తా
పాటలనీదునామమును పాడుట నీకును సేవజేయుటల్
తేటపడంగ నీస్మరణ తీరనిభక్తిని జేయుచుంటయో
కైటభదైత్యమర్దనుఁడ కానుకలిచ్చుటగాదె రాఘవా॥ 67

ఉ॥ దీనుఁడఁబ్రోవుమంచనిను దైత్యకుమారుఁడువేడగాను నా
దానవుసంహరించియుని దానునిరీతిగ బాలునేలితో
పూనికనీపదంబులకు పూజలొనర్చిననన్నునట్లునో
దానవభంజనాపరమదైవము బ్రోవగదయ్య రాఘవా॥ 68

ఉ॥ ఏలనవాస్త్రవిద్యలవి యెన్నియు నేర్చినకూటికేగదా
నాలవుజేసిశత్రువుల నాశముజేసియు సొంపునొందుటల్
పొలగకాటికేగదన పుణ్యుఁడు దేహమునిత్యమంచుని
పాలబడంగనేరకను పాపము జేయుచునుందు రాఘవా॥ 69

ఉ॥ మానవజన్మజూడగను మానసమందున సిగ్గుబుట్టుగా
కావక నీపదంబులను కష్టములొందుచునున్నవారుగా
తనిలశాశ్వతంబనుచు మిక్కిలినిక్కుచునుందురయ్య దే
వానమునట్టివానిగను వంచనసేయక బ్రోవు రాఘవా॥ 70

ఉ॥ పన్నగశాయి నీస్మరణ భాగవతోత్తము లెల్ల జేయుగా
కన్నులజూచినప్పటికి గల్గక పోయెను నాకు గాననో
యన్న పరోపకారివి దయాకరమూర్తివి యెట్టులైన నీ
కన్నులజూచి యెల్లపుడు కౌతుకమొప్పగ బ్రోవు రాఘవా॥ 71

ఉ॥ చేసిన పాపకార్యముల జెప్పను సిగ్గగు దేవ గాన నే
మానలబొందకుండ నిను నాదరమొప్పగ వేడుచుందు నా
దోసములెల్ల మాన్పి దయతోడను బ్రోవగ నీదు పాదముల్
భూసురవంద్యపద్ధతిని పూనికతోడుత నిత్తు రాఘవా॥ 72

ఉ॥ ఎందరి నేలినావు యిక నెందరి నేలగనుండినావు వా
రందర నేను నొక్కరుడ నన్ను నిపిల్వవె కావవే దయన్
అందని పండ్లకై మదిని యాసవహించుటగా నెనిన్ను గా
కందగ గొల్చుచుండుటయు ఘనంబుల బొందుచునుంట రాఘవా॥ 73

ఉ॥ పామరు నెల్ల నిన్నుగురిచి పాడగ జాలక చెడ్డకార్యముల్
వేమరు చేయుచుందురది వెజ్జితనంబన జెల్లుగా దెదో
పామర జ్ఞానరూప నిను పామరుడైనను వీడజాలు నే
నీమహిమంబు జూడగను నీరజలోచన నిన్ను రాఘవా॥ 74

ఉ॥ నీదయ లేని కాలమున నెంత మహాత్ముకుడైన కానలన్
బోదగు సిక్కవంబుగద భూమిజనాథుడు మున్ను తమ్ముతో
బాధలబొందుచున్ పతిత పావను సంస్మరణంబు జేయుచున్
రాదగు ట్టి కర్మములు రాకదిగంబడవంచు రాఘవా॥ 75

ఉ॥ చచ్చెడివారజూచుచును శాశ్వతమంచును యెల్లమానవుల్
హెచ్చుగ నద్చుచుందురది యేమిటిచావక మాన రెంతకున్
యిచ్చట బుట్టినప్పటికి నేగుట నైజము గాన నిన్ను నే మెచ్చిక
గొల్చుచుండెదను మానస మందున నెప్పు రాఘవా॥ 76

ఋణము

ఉ॥ గొల్లలు గంతులిడుచును గొలుదారయు శాశ్వతమంచు నెప్పుడున్
యుల్లమునందలంచుచును సూరక యిచ్ఛకు మై మెలంగుచున్
కొల్లగ నీపదంబులను గూరిమి భజియింపలేక తా
రెల్లరు నీల్గుచుందురిది యేమిటి జూడగ నిందు రాఘవా॥ 77

ఉ॥ ప్రాణము పోవుకాలమున పైబడి నేడ్తురుగాని యెల్లరున్
ప్రాణము పోవుటది ప్రాణుల కెల్లను నైజమంచు నే
ప్రాణియు జూడజాలరు యుపాయము వారికి లేక యుండగా
రాణువ నాపజాలక నరంజిలుచుందురుగా దె రాఘవా॥ 78

ఉ॥ యెప్పుడు కష్టమంచు మది నెంచక నిన్ భజియించు వారినీ
కెప్పుడు దాసులై భువిని కీర్తితొ నుందురు గానని నే
నెప్పటికైన వారలను నేవిధి యైనను జేరలేక యు
న్నప్పటికైన తుష్టమది వాసిగ జేయగదయ్య రాఘవా॥ 79

ఉ॥ పాపుల మాయలేక తన భారముదీర్చునటంచు భూమియున్
పాపుల బాధలోర్వక ను భక్తులు గొల్చుచునుండ భూమిపై
పాపము లేక జేసి భువి భారముదీర్చి నీదు భక్తులన్
పాపుల బాధ బొందకను పావన సేయుగదయ్య రాఘవా॥ 80

ఉ॥ ఏయే ధర్మములాచరించినను నేయే క్షేత్రముల్ జూచినన్
ఏయే తీర్థములందు మున్గినను నేయే దేవతల్ గొల్చినన్
ఏయే పుణ్యము లెన్ని జేసినను నేయే యజ్ఞముల్ జేసినన్
వేయేలన్ తమ భక్తుబోలుదురె నుర్విన్ జూడగా రాఘవా॥ 81

ఉ॥ ఎందును బోదునయ్య నిక నెవ్వరి జేరదు బ్రోవుమంచు నిం
కెందరి యుండ జేరుదును కేవల సాధుల బ్రోతుగాన నే
నెందును బోక నీస్మరణ నెల్లపుడున్ మది జేయుచుందు నే
నందని పండు జాలియును యీసవహింపక యుండి రాఘవా॥ 82

ఉ॥ సింగము లేళ్లపై నురికి చిందరవందర జేయురీతి నె
ఛ్ఛంగిని నైనసాధులను బాధలు పెట్టక దుష్టమానవుల్
పొంగుచునుందు రెల్లపుడు పొల్పుగ రక్షణ జేయవయ్య యో
రంగనివాసమాధవవి రాజితకీర్తివిగా నె రాఘవా॥ 83

ఉ॥ చావును సంభవించుతరి చప్పున నీస్మరణంబు గల్గు నే
చావును వచ్చువేళలను సాగగ నీయవు యెల్లరోగముల్
యేవిధి నైన నీస్మరణ యిప్పుడె గల్గగ జేయుమయ్య యో
పావననామ నన్నిపుడు పాలన జేయగదయ్య రాఘవా॥ 84

ఉ॥ నమ్మిన వారి యర్థమును నాశము జేతును యాదియందు పొం
కమ్ముగ యుల్ల యర్థమును కట్టడి బ్రహ్మ చెగోలు పోంబురన్
నెమ్మది తోడ నా భజన నెప్పుడు జేయుచునుండగాను నే
కమ్ము రవిత్తునంచు కవ కంబును జెప్పదుగాదె రాఘవా॥ 85

ఉ॥ ఒక్క శచాలు సజ్జనుడు ఓర్పను లేనటువంటి దుష్టులున్
లెక్కకు మించి పుట్టినను లేదుగదా ఫలమెందు జూచినన్
తిక్కన సంఖ్యగల్గినను ధర్మముతోడు తపంచపాండవుల్
మొక్కనకీర్తితోడ ధర నేలిరి యెల్లరు జూడ రాఘవా॥ 86

ఉ॥ తల్లిని దండ్రి పీసియును దారతోనుంటి నిస్వర్గమంచు నే
నుల్లమునందు నట్టులను యుండుట తప్పని యెంచనైతి గా
కల్లలు బల్క నేర్చితిని కర్మనడనైతిని గావ నన్ను నీ
యుల్లమునందు జ్ఞాపకము నుంచుక బ్రోవగదయ్య రాఘవా॥ 87

ఉ॥ కామము వృద్ధి యయ్యెకను గానక యిచ్ఛకమై మెలంగితిన్
నీమము లేక మెప్పునను నేరని కార్యము లెల్ల జేసితిన్
పామరుడన్ కుబుద్ధినియు పారసుఖంబుల గోరుచుంటి ని
ష్కామునిజేయగాగదవె కర్మము కుందగినట్లు రాఘవా॥ 88

ఉ॥ గోవకుఁడెట్టులో నొకట గోత్రలమందను జేర్చి యాకలిం
బావుకొనంగ వానితన బాహువుచే దెగవేయు రీతిగా
పాపుల కెల్ల నిద్ధరణి ప్రాణముగల్గఁగ జేసి బ్రోతుగా
పాపమటంచు నెంచకను ప్రాణము దీయుదుగాదె రాఘవా॥ 89

ఉ॥ సోమకదానవాసురుఁడ సూయచె దొంగిలి యెల్ల వేదముల్
తామస మొప్ప సంద్రమున దాగియుండఁగ మీనరూపుతో
సోముకుఁ జంపి వేదముల సారత బ్రహ్మకు నిచ్చినట్టి యో
పామరజ్ఞానరూపనను పాలన జేయగదయ్య రాఘవా॥ 90

ఉ॥ మునుకొని మంథనాచలము మూపున మోసితి కూర్మరూపుతో
ఘనముగు గౌస్తుభంబు తను గైకొని యమృతమంత దేవతల్
యని నిలుచంగ లేరుగద రాక్షసనీకులతోడ నంచు నీ
వనువుగ దేవతావళులకమృతమిచ్చితి గాదె రాఘవా॥ 91

మ॥ బలగర్వంబున తన్ను జంప నితరుల్ బ్రహ్మాండమందంతటం
గలరే మోయని రోసి తా భువిని గాసిం బొందగా జేయు నీ
వలుకన్ యా హరిణాక్షు నాలమున క్రోడాకారమై జంపి నీ
యిలభారంబును మాన్పినావు గదనో యీశా హరే రాఘవా॥ 92

ఉ॥ తమ్ముని చావు వీనులకు దాకినయంత నెమూఁడు లోకముల్
గ్రుమ్మరి రోసి తా హరిని గూల్తునటంచును పుత్రు బాధలం
గ్రమ్మఱ పొందజేసి యుని కారుణితోత్తరి నారసింహుడై
నిమ్మహి దుష్టదానవుని నీల్గగ జేసితిగాదె రాఘవా॥ 93

ఉ॥ బీదతనంబుచే బలిని పేదనటంచును మూడుపాదముల్
యాదర మొప్ప వేడి తన యాకృతి నెల్లను నిండజేసి యిం
ద్రాదుల కెల్ల నాకమును ధర్మముతోడుత నిచ్చినట్టి జీ
వాదుల కెల్లనాథుఁడగు వామనమూర్తివిగాదె రాఘవా॥ 94

ఉ రాజులసందర్శనాపరకు రాముఁడవై వధియించినావు యీ
రాజులసంశయమిద్ధరను రంజిలకుండగఁ జేసినావు నీ
తేజముకోటిసూర్యులకు దీటయివెల్గగపిత్రృతర్పణం
బీజగమందు జేసితివి భీకరమూర్తివిగాదె రాఘవా॥

ఉ॥ మానవజన్మమెత్తియొక మానినిప్రాంతమునగాచియొక్క పా
షాణమునాతిజేసియును శంకరువిల్లునుద్రుంచి భూమిజన్
పూనికపెండ్లియాడి వనభూములకేగియుసీతగానకన్
దానవుజంపిరాముయువ తారమునెత్తినయట్టి రాఘవా॥

ఉ॥ దేవకికిన్ సుతుండవయి ధీరతకంసునివధించిగొల్లపై
యావులగావిధర్మజుని యాగమునన్ శిశుపాలుద్రుంచి యున్
పావనమైనయట్టియదు వంశమునన్ జనియించినట్టియా
పావనకృష్ణమూర్తిరిపు భంజనుఁడీవుగాదె రాఘవా॥ 9

ఉ॥ బుద్ధుఁడుమూడులోకముల పొల్పుగధర్మముతోడబోధసం
సిద్ధుఁడుసిద్ధసాధ్యులును శ్రీహరివేడగబుట్టినట్టి యా
సిద్ధుఁడుభూప్రసిద్ధుఁడుయచేతనుడైత్రిపురాసురాంతకున్
బుద్ధినెంచుచుండెదను బోధవుమటంచుమెప్పురాఘవా॥ 98

ఉ॥ కానముధర్మముందపము దానములేకనువెల్గుచున్నయీ
మానవకోటిజూచితన మానసమందునదుష్టమానవా
నవకీలిమైకరము కత్తినిబట్టుకయశ్వమెక్కితా
నగవచ్చుచున్నకలి కాకృతినెన్నుచునుందు రాఘవా॥ 99

ఉ॥ శతకంబురామునకు సచ్చలభక్తినిరావిపాటి కాం
తకుని చేతనర్పితము మేలుగజేయబడెన్ నిరంతరం
బీశతకంబునేనుడక ప్రీతినిచిన్నరియించునారికిన్
లుదీర్చియెల్లపుడు యాదరమొప్పగబోవు రాఘవా। 100

రాఘవశతకము సంపూర్ణము.